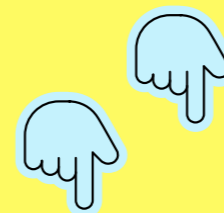

UNG 2030 YTRING

ROM
FOR UNGE
STEMMER

VI TAR TEMPEN PÅ
UNGES YTRINGSROM!

DENNE RAPPORTEN ER SKREVET AV UNGE FOR UNGE – OG VOKSNE. DEN GIR ET INNBLIKK I HVORDAN UNGE SELV OPPLEVER YTRINGSFRIHETEN SIN. I UNG YTRING-RÅDET HAR ENGASJERTE UNGE MELLOM 16 OG 26 ÅR TATT TEMPERATUREN PÅ EGET YTRINGSKLIMA PÅ FEM SENTRALE SAMFUNNSARENAER: SKOLE OG UTDANNING, SOSIALE MEDIER, TRADISJONELLE MEDIER, ORGANISASJONS-LIVET OG KUNST- OG KULTURFELTET.

«ROM FOR UNGE STEMME» PEKER PÅ HVA SOM MÅ TIL FOR AT UNGE SKAL KUNNE YTRE SEG OG FOR AT FLERE STEMME KAN KOMME TIL ORDE – SÆRLIG I MØTE MED NY TEKNOLOGI SOM KUNSTIG INTELLIGENS OG ET STADIG MER KOMPLEKST OFFENTLIG ORDSKIFTE. GOD LESNING!

Ung Ytring 2030 er et samarbeidsprosjekt mellom:

NO RSK
PEN

FRITT ORD

NIM
Norges institusjon for
menneskerettigheter

Human-Etisk
Forbund

Støttet av:

SPAREBANKSTIFTELSEN

«JEG ØNSKET Å VÆRE MED I RÅDET FOR Å VISE AT ALLE STEMME BETYR NOE OG FORTJENER Å BLI HØRT. ENTEN DET GJELDER HJEMME, PÅ SKOLEN ELLER I POLITIKKEN, MENER JEG AT ALLE SKAL HA LIKE MULIGHETER TIL Å YTRE SEG UTEN FRYKT FOR Å BRUKE SIN STEMME.»

Trym Gimnes-Jensen

«MANGFOLDIG UNGDOM TRENGER MANGFOLDIGE STEMME, OG DE AV OSS SOM OFTE BLIR REDUSERT TIL MERKELAPPER HAR ERFARINGER OG MENINGER VERDT Å HØRE.»

Zhanet Severinova

«JEG OPPLEVER AT FLYKTNINGER ER UNDERREPRESENTERT. SOM FLYKTNING SELV SER JEG OG KJENNER TIL ULIKE KONFLIKTER SOM PERSONER MED MINORITETSBAGGRUNN STÅR OVERFOR, MEN JEG LESER SJELDEN OM DISSE TABUBELAGTE TEMAENE I MEDIA. FOR MEG ER DET VIKTIG Å FORSTÅ HVA SOM HINDRER PERSONER MED MINORITETSBAGGRUNN I Å YTRE SEG, OG HVORDAN VI KAN FINNE LØSNINGEN PÅ DETTE.»

Dunya Hosseini

«JEG ØNSKET Å VÆRE MED I UNG YTRING-RÅDET FOR Å LØFTE FREM DØVES STEMME, I ET SAMFUNN HVOR VÅR STEMME BLIR GLEMT.»

Malin Karlsen Gilde

«JEG VILLE VÆRE MED I UNG YTRING-RÅDET FOR Å FORSIKRE MEG OM AT ANDRE UNGE OGSÅ BRYR SEG OM Å IVARETA YTRINGSFRIHETEN VÅR, OG FOR Å HØRE ANDRES TANKER OM HVORDAN YTRINGSFRIHETEN KLARER SEG I DAGENS SAMFUNN.»

Albert Thuen

«SOM UNGDOMSPOLITIKER SAVNER JEG ARENAER DER UNGE FÅR MULIGHET TIL Å DISKUTERE PÅ TVERS AV MENINGER OG ORGANISASJONSTILHØRIGHET. JEG TROR DEN POLARISERINGEN VI SER SÆRLIG BLANT UNGE TIL DELS SKYLDES AT VI IKKE ER FLINKE NOK TIL Å LYTTE TIL HVERANDRE, OG DET MÅ VI ARBEIDE FOR Å RETTE OPP.»

Idun Soltvedt Klæbo

«YTRINGSFRIHETEN OG DET KREATIVE GÅR HÅND I HÅND. UTEN DET ENE HAR VI IKKE DET ANDRE.»

Ine Marie Kørre

«JEG BLE MED I UNG YTRING-RÅDET FORDI AT UNGDOMSMEDVIRKNING ER EN AV MINE STØRSTE HJERTESAKER. JEG TROR JEG KAN BIDRA MED KOMPETANSE OG PERSPEKTIVER FRA YTRING I DISTRIKTENE.»

Marius Forfang

«ER DET ÉN TING JEG BRENNER FOR SÅ ER DET UNGDOMSMEDVIRKNING. JEG ØNSKER Å KUNNE VÆRE EN STEMME FOR DE SOM IKKE BLIR HØRT ELLER IKKE TØR Å YTRE SEG.»

Pluto Rosalinda Myhre

«JEG ØNSKET Å VÆRE MED I UNG YTRING-RÅDET FOR Å UTFORDRE MEG SELV TIL Å UTTRYKKE TANKER OG FØLELSER JEG LENGE HAR GÅTT MED, OG FOR Å ØVE MEG PÅ Å SETTE ORD PÅ ERFARINGER. DET Å KUNNE DELE OG FORMULERE EGNE MENINGER HAR GITT MEG RO, STØRRE TRYGGHET OG EN FØLELSE AV Å BLI HØRT.»

Maryam Breivik

«JEG VIL VÆRE MED FOR Å SKAPE LØSNINGER SOM GIR UNGE TRYGGHET TIL Å YTRE SEG I ALLE ARENAER.»

Khatima Haidari

«JEG ER OPPTATT AV YTRINGSFRIHET OG BEKYMRET FOR UTVIKLINGEN I SOSIALE MEDIER, SÆRLIG BLANT UNGE. I UNG YTRING-RÅDET VIL JEG BIDRA MED ET KRITISK BLIKK OG ET ØNSKE OM Å FINNE GODE LØSNINGER SAMMEN.»

Ine Emilie Helland Isberg

«JEG ARBEIDER MED TEMAER RELATERT TIL YTRINGSFRIHET BÅDE KREATIVT OG AKADEMISK. EN KI-VINKLING ER UTROLIG SPENNENDE, DA KI ER NOE NYTT, NOE VI IKKE VET HVOR BÆRER HEN, OG DESTO VIKTIGERE Å ARBEIDE ORDENTLIG MED.»

Kirsti Karina Dahl Sæternes

«JEG ER MED I UNG YTRING-RÅDET FORDI JEG VET AT MINE ERFARINGER KAN VÆRE MED Å STYRKE RÅDET OG BIDRA TIL AT FLERE UNGE STEMME BLIR HØRT OG FORSTÅTT I VIKTIGE SPØRSMÅL OM FRAMTIDEN.»

Ahmet Titrek

«NÅR FLERE UNGE SIER DE ER REDDE FOR Å SI SIN MENING FORDI YTRINGSROMMET ER BLITT POLARISERT, VIL JEG BIDRA TIL AT FLERE BRUKER STEMME SIN.»

Zakariye Mohamed

«JEG VIL VÆRE MED I UNG YTRING-RÅDET FORDI JEG MENER UNGDOM SKAL HA EN TYDELIG STEMME I SAKER SOM GJELDER FRAMTIDA VÅR. JEG KAN BIDRA MED PERSPEKTIVER FRA UNGDOM SOM BRYR SEG OM POLITIKK.»

Anders Krogset

«NÅR EUROPA OG RESTEN AV VERDEN BEVEGER SEG I EN MINDRE DEMOKRATISK RETNING OG KRENKER MINORITETERS STEMME, SÅ ER DET VIKTIG AT JEG SOM BOR I NORGE ENGASJERER MEG ENDA MER OG BRUKER DEN FRIHETEN JEG HAR TIL Å LØFTE DE VANSKELIGE OG SÅRBARE TEMAENE.»

Rana Asghari

INNHOOLD

ROM FOR UNGE STEMME?

6

OM UNG YTRING 2030

8

HVA VI MENER MED...

10

**MØT UNG YTRING-RÅDET
2025-2026**

12

**STØRRE ROM FOR UNGE
STEMMER – HVORFOR ER
DET NOE Å SNAKKE OM?**

16

**UNG YTRING MØTER SKOLE OG UTDANNING
→ BARRIERER OG MULIGHETER**

20

**UNG YTRING MØTER SOSIALE MEDIER
→ BARRIERER OG MULIGHETER**

24

**UNG YTRING MØTER TRADISJONELLE MEDIER
→ BARRIERER OG MULIGHETER**

28

**UNG YTRING MØTER ORGANISASJONSLIVET
→ BARRIERER OG MULIGHETER**

32

**UNG YTRING MØTER KUNST OG KULTUR
→ BARRIERER OG MULIGHETER**

36

**UNG YTRING MØTER KUNSTIG INTELLIGENS
→ BARRIERER OG MULIGHETER**

40

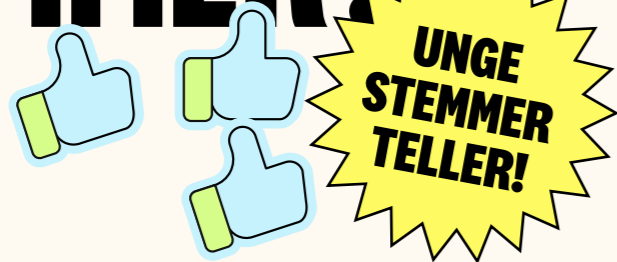
ETTERORD

44

VI STÅR BAK

45

ROM FOR UNGE STEMMER?

Når unge i dag skal bruke stemmen sin, skjer det i en ganske annen kontekst enn for deres foreldre og besteforeldre. Vår tids ytringsrom er på samme tid både trangere og bredere, hardere og mer tolerant, og langt mer komplekst. Sosiale medier, skjermbruk, algoritmer og KI utfordrer det offentlige ordskiftet på nye måter. De påvirker ikke bare unges mediebruk og tilgang til nyheter, men også ytringsrommene de beveger seg i.

Undersøkelser viser at 4 av 10 unge ikke tør å si det de mener, og at ytringsvegring er mest utbredt blant gutter (46%) sammenlignet med jenter (36%)¹. Én av tre unge tar aktivt avstand fra nyheter², og bare halvparten av 16–24-åringer leser redaktørstyrte medier daglig³. Av stemmene som ytrer seg i skriftlige medier, er kun 10% under 30 år⁴.

Slike tall gir grunn til bekymring – ikke bare for den enkeltes engasjement, men for demokratiets utvikling.

BAKGRUNN OG METODE

Med dette bakteppet har Ung Ytrings rapport «Rom for unge stemmer» kartlagt hva som skal til for å styrke unges ytringsrom, og hvilke barrierer som står i veien i dag.

Gjennom høsten 2025 møttes regionale Ung Ytring-råd i Oslo, Tromsø, Trondheim, Stavanger og Bergen. Våren 2026 samlet hele rådet seg for å fortsette samtalene på tvers av regioner. Rådet, bestående av unge i alderen 16–26 år fra hele landet, diskuterte egne og andres erfaringer: Hva er viktige forutsetninger for at unge skal kunne ytre seg? Hvilke utfordringer og barrierer finnes? Hvilke muligheter ser de for å utvide ytringsrommet for unge i dag?

Rapporten er laget av unge, for unge – og voksne. Den er strukturert for å gi innsikt i hva som må til for å skape et bedre ytringsrom der de unge er. Gjennom fem samfunnsarenaer – skole og utdanning, sosiale medier, tradisjonelle medier, organisasjonslivet og kunst- og kulturfeltet – blir vi bedre kjent med unges tanker om eget ytringsrom. Alle disse arenaene påvirkes i dag av kunstig intelligens (KI), som i økende grad former hvordan vi utvikler meninger, kommuniserer, og hvordan informasjon spres og forstås. KI kan ha negative effekter på unges ytringsrom, men kan også åpne for at flere stemmer slipper til. Derfor er KI også et eget tema i rapporten.

På hver arena har Ung Ytring-rådet skissert barrierer og muligheter, med et mål om å inspirere til handling og engasjement. Barrierer er i denne sammenhengen forhold som kan begrense unges mulighet til å uttrykke seg. Muligheter handler både om handlingsrom for unge selv og konkrete tiltak for å styrke unges ytringsrom.

DE STØRSTE UTFORDRINGENE

Årets Ung Ytring-råd er tydelige: De største utfordringene knyttet til unges ytringsrom handler ikke om manglende engasjement, lyst eller vilje. De handler om:

- manglende tilgang til øvingsarenaer
- for lite opplæring i debatt-, diskusjons- og dialogkompetanse
- bekymring for å ikke kunne nok, ta feil, bli stemplet, misforstått eller fryst ut
- frykt for varige digitale fotavtrykk
- økende mistillit til tradisjonelle medier
- mangel på «felles språk», uklar rolleforståelse og lukkede kulturer i organisasjoner
- bekymring for hvordan KI endrer og utfordrer «spillereglene», og tilgangen til informasjon

...og mye, mye mer.

LØSNINGER OG ANBEFALINGER

«Rom for unge stemmer» kommer også med forslag til løsninger! Ung Ytring-rådet gir beslutningstakere og personer som jobber med unge innsikt i hvilke mulighetsrom som eksisterer. Rapporten kommer også med tips og råd til unge som ønsker å forstå hvordan de kan engasjere seg, delta i og aktivt påvirke samfunnet rundt seg. Du finner:

- forslag til hvordan man kan bruke skolen og klasserommet til å styrke ytringsrommet
- 11 konkrete tips til landets redaksjoner
- tips til unge som vil delta i organisasjonslivet og i det offentlige ordskiftet
- forslag til hvordan kunst kan få en større plass i unges hverdag
- tiltak for å gjøre kulturtilbud mer tilgjengelige for unge
- tips til unge som vil bruke kunstig intelligens som ytringsverktøy

...og mye, mye mer.

VEIEN VIDERE

Håpet er at Ung Ytring-rådets arbeid skal gi et bedre grunnlag for å forstå hva som skal til for å gi større rom for unge stemmer. Og ikke minst: hvordan nettopp du, enten du er lærer, kulturarbeider, journalist, teknolog eller ung selv, kan bidra til å gjøre ytringsrommet mer inkluderende.

Ung Ytring 2030 vil jobbe videre med funnene og forslagene til tiltak for å sikre større rom for unge stemmer. Gjennom denne rapporten inviterer vi deg til å være med på arbeidet. God lesning! ●

¹ Opinion, Ung2025

³ Medietilsynet, 2024

² Opinion, Ung2026

⁴ Fritt ord, 2025

OM UNG YTRING 2030

**SAMMEN SKAPER
VI ROM FOR
UNGE STEMME!**

Denne rapporten er en del av Ung Ytring 2030 – en nasjonal satsing på unges ytringsfrihet.

Ung Ytring 2030 løfter fram unges erfaringer og perspektiver på ytringsfrihet. Gjennom regionale ytringsfrihetsråd, workshops, undervisningsopplegg og kunnskapsformidling får unge trening i å bruke stemmen sin, tåle tøffe diskusjoner og skille mellom uenighet, krenkelser og hets.

Ung Ytring 2030 har som mål å gjøre unges stemmer hørt. Flere unge skal få positive erfaringer med å ytre seg. Sammen jobber vi for et ytringsrom som er trygt nok til å bli kjent med egen stemme, modent nok til å romme endring og raust nok til å tåle nyanser.

Prosjektet ledes av Norsk PEN, i samarbeid med Human-Etisk Forbund, Fritt Ord og Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM). Ung Ytring 2030 er støttet av Sparebankstiftelsen DNB.

HVA VI MENER MED...

I Ung Ytring 2030 diskuterer og reflekterer vi rundt ord som ytringsfrihet, ytringsansvar, ytringsrom og ytringskultur.

Dette mener vi når vi snakker om:

YTRINGSFRIHET

Ytringsfrihet er en menneskerett. Menneskerettigheter er rettigheter og friheter alle mennesker har, fordi vi er mennesker. I utgangspunktet betyr ytringsfriheten at alle kan uttrykke seg om alt, på den måten de vil, uten at staten griper inn for å begrense den enkeltes rett til å gjøre det, for eksempel ved bruk av sensur.

En viktig del av ytringsfriheten er å kunne lytte til andre og å ytre seg selv. Den gir også rett til å motta informasjon, og til å lete etter informasjon, for eksempel på nett eller gjennom tilgang til bibliotekets ressurser. Det kaller vi gjerne for informasjonsfrihet.

Ytringsfriheten gjelder overalt. På gata, i klasserommet, i avisen, på radio og på alle digitale plattformer. Ytringsfrihet gir også rett til å la være å ytre seg.

Ytringsfriheten er vid, men ikke grenseløs. Det er for eksempel straffbart å true noen på livet, trakassere, komme med hatefulle ytringer eller bryte taushetsplikten for å skaffe seg selv eller andre en fordel. Ytringsfriheten kan bare begrenses hvis det er helt klare og overbevisende grunner til å gjøre det. Slike begrensninger kan bidra til en bedre ytringskultur.

GI OG TA Plass!

YTRINGSANSVAR

Ytringsansvar handler om at man følger spillereglene når man ytrer seg. Det er ikke et uttrykk for pålagt ansvar eller plikt til å ytre seg. Dette er først og fremst et sosialt ansvar, ikke et juridisk ansvar. Alle har et felles ansvar for at ytringsfriheten, offentligheten og samfunnet vårt fungerer på best mulig måte.

«Kjernen i ytringsfriheten er nettopp at vi må ta til motmæle mot det vi mener er feil. Tilskuerintervensjon handler dypest sett om å bidra til at flere av oss tar ansvar for vår felles offentlighet – som vi alle er avhengige av i demokratiet vårt.»

- Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM)

YTRINGSROM

Selv om du har ytringsfrihet formelt, er det ikke gitt at du i praksis opplever at du kan ta den i bruk. Når vi snakker om ytringsrom, snakker vi om forhold og omstendigheter som gir hver og en av oss mulighet til å bruke ytringsfriheten vår – i gitte situasjoner, og på ulike arenaer. Den samme situasjonen kan oppleves ulikt, og hvor trangt eller stort rommet for å ytre seg oppleves, varierer fra person til person og fra kontekst til kontekst. Ulike unge vil oppleve ulike ytringsrom i klasserommet, på trening, i organisasjoner, på nett, på jobb, i vennegjengen, eller rundt kjøkkenbordet.

Et ytringsrom kan oppleves som utrygt og begrensende for meningsmangfoldet, men det kan også være raust og inkluderende, og bidra til meningsdannelse. I Ung Ytring 2030 jobber vi for det siste.

YTRINGSKULTUR

Mange av debattene om ytringsfrihet handler egentlig ikke om de rettslige grensene, men om hva som er sosialt akseptabelt. Dette kalles ofte ytringskultur.

Ytringskulturen påvirkes av hvorvidt det er høy eller lav takhøyde for å si det man mener og om det er tydelige eller utydelige rammer for hva som er akseptabelt å mene. I et demokratisk samfunn ønsker vi en ytringskultur der det er plass til flere perspektiver – også meninger man selv er uenig i. Det er viktig å jobbe for at det skal være mulig å ytre seg uten at det oppleves som så ubehagelig at ingen tør å si noe. Man kan jobbe for en god ytringskultur gjennom å skape trygghet for den som ytrer seg og å gi opplevelsen av at det å ytre seg, kan få en virkning - at det betyr noe.

LÆRE MER?

Ung Ytring 2030 har utviklet et eget undervisningsopplegg om ytringsfrihet, som gir rom til å jobbe videre med disse begrepene. Skann QR-koden for å lære mer.

MØT UNG YTRING-RÅDET 2025-2026

Vi er en gjeng engasjerte unge mellom 16 og 26 år fra hele landet, som har tatt temperaturen på eget ytringsklima og diskutert hva som må til for å skape et bedre ytringsrom for oss og andre på vår alder. Denne rapporten belyser temaer vi opplever som viktige når det gjelder ytringsfrihet, ytringsansvar, ytringsrom, ytringsklima og muligheten til å bruke vår egen stemme.

Vi er kanskje over gjennomsnittet opptatt av samfunns-spørsmål, men samtidig en gruppe med ulike erfaringer, bakgrunner og perspektiver. Vi er ikke enige om alt. Uenighet, diskusjoner og det å skape rom for ulike perspektiver har vært en viktig del av arbeidet. Vi mener dette sier noe vesentlig om temaene vi har jobbet med: Et sunt ytringsrom forutsetter nettopp rom for uenighet.

Vi håper rapporten kan bidra til refleksjon og handling, og til et ytringsrom der flere unge kan ta og få plass!

ZAKARIYE MOHAMED

AHMET TITREK

KHATIMA HAIDARI

IDUN SOLTVEDT KLÆBO

ADRIAN HELBERG

RUWAYDA SUDAL ABDINAASIR

INGRID HELINE SOLBERG

MARYAM BREIVIK

ZHANET SEVERINOVA

EMMA KRISTINE AASE

MALIN H. SUNDE

LUKA ENLI BREIFOSSMO

ALBERT THUEN**ANNA KARIA SØRHAUG****INE MARIE KØRRA****ANDERS KROGSET****ADRIAN NGUYEN****TUVA SOLEM****KIRSTI KARINA DAHL SÆTERNES****JULIE ROSE GODAL****MALIN KARLSEN GILDE****RANA ASGHARI****ZAINEB FAKHER ABDULSATAR****INE EMILIE HELLAND ISBERG****TRYM GIMNES-JENSEN****RAGNHILD HOLM****PLUTO ROSALINDA MYHRE****DUNYA HOSSEINI****SARAH TAIF****WILHELM HJORT STRAND****CHRISTOFFER MOLAUG WINKLER****JAKOB ELIAS KRISTOFFERSEN OLSEN****ISAK BROX KRANE****NEMI SCHOTT****MARIUS FORFANG**

**IKKE TIL STEDE VED FOTO:
PATRICK HABIYAMBERE
OG PARAHINI PARABARAN**

«JEG TENKER PÅ YTRINGER SOM EN ANALOGI: AT ET BARN TAR SITT FØRSTE STEG. I STARTEN FALLER DET. ETTERHVERT LÆRER BARNET Å GÅ. DET ER DET SAMME MED YTRINGSFRIHET OG MENINGER. INGEN ER FØDT MED EN MENING OM ALT. DET ER LITT AV POENGET MED YTRINGSFRIHETEN, AT MAN LÆRER OG UTVIKLER IDEENE SINE MENS MAN GÅR.»

«Å ANERKJENNE AT MAN IKKE HAR KOMPETANSE ER ESSENSIELT FOR Å FÅ EN PRODUKTIV SAMTALE.»

«Å IKKE KUNNE NOK ER EN BEGRENSNING FOR Å YTRE SEG. DET BURDE IKKE VÆRE ET KRAV Å KUNNE HELE BOKA, DET MÅ VÆRE NOK MED NOEN KAPITLER. MAN MÅ IKKE VÆRE EKSPERT, MEN HA LITT KUNNSKAP OG EN MENING.»

«YTRINGSFRIHET HANDLER IKKE OM Å FÅ FLEST MULIG TIL Å SI MEST MULIG. MÅLET ER EN OFFENTLIG SAMTALE AV EN VISS KVALITET, MEN DET KREVER NOE AV OSS.»

STØRRE ROM FOR UNGE STEMME – HVORFOR ER DET NOE Å SNAKKE OM?

Hva må til for å kunne ytre seg om en sak, og hva gjør en sak kontroversiell eller ikke? Dette er to overordnede spørsmål vi har diskutert mye i Ung Ytring-rådet.

Mangel på kunnskap trekkes ofte fram som en barriere for ytringsfriheten. Det gjelder for de av oss som kan lite om saker vi er engasjert i, fordi vi opplever å mangle kunnskapsgrunnlaget for å delta i diskusjoner og ha nok argumenter for å underbygge våre meninger. Samtidig gjelder det også for de av oss som kan mye om temaet vi ytrer oss om, fordi vi kan bli usikre på om vi uttrykker oss riktig eller gir et fullstendig bilde.

Vi er uenige om hvorvidt man må kunne mye eller lite om et tema for å danne seg en mening, og hva som kreves av oss før vi kan ytre oss om en sak vi er engasjert i. Vi er uenige om hvorvidt det er fakta eller følelser, eller begge deler, som skal ilegges vekt i diskusjoner og samtaler. Noen av oss mener at meninger ofte starter med følelser, før engasjementet vokser og man får et kunnskapsgrunnlag. Andre mener at følelser kan påvirke samtalen negativt. Noen av oss trekker frem kontekst som avgjørende: ytringsrommet avhenger av hva du snakker om og hvem du snakker med.

Mange av oss peker på at det er nettopp i dialog eller diskusjon med andre at man best kan danne egne meninger. Det er derimot ikke på alle arenaer dette lar seg gjøre.

ROM FOR Å ENDRE MENINGER

Vi opplever at det finnes få «nøytrale» arenaer der vi kan utforske og utfordre egne meninger, og hvor det er mulighet for å endre standpunkt. Vi ønsker flere arenaer for å diskutere politiske spørsmål uten føringer fra partiprogrammer eller politiske agendaer.

Vi etterspør også en større takhøyde for å endre mening uten å miste legitimitet. Det må være greit å ombestemme

seg når man møter bedre argumenter enn de man hadde fra før. I den offentlige debatten i dag er det lite rom for å trekke tilbake en mening og erkjenne at man har tatt feil. Man kan oppleve å bli straffet for å endre standpunkt, selv om endringen skjer på grunn av ny kunnskap eller bedre forståelse. Dette bidrar til mer låste posisjoner og mindre reell meningsutvikling.

Det er heller ikke slik at meningsbrytning må være opphetet eller konfronterende for å være reell. Mye kan skje i en samtale med innestemme, hvor alle parter får komme til orde og dele sine meninger.

KONTROVERSIELT FOR MEG, MEN IKKE FOR DEG?

Vi ser hvordan kontroversielle temaer påvirker unges ytringsklima og vår egen opplevelse av eget ytringsrom. Vi har vært nysgjerrige på hva som gjør at noe oppleves som kontroversielt for noen, men ikke for andre, og hvordan dette påvirker samtalen vi har med hverandre og ytringsrommene vi beveger oss i. Burde man ikke være i stand til å diskutere absolutt alt, selv når det er sensitivt? Er det noen temaer man bør unngå å snakke om?

Vi har ikke fasiten, men har landet på noe vi kan enes om. Alle bør stille seg spørsmålene: «Hvilken bagasje har jeg med meg inn i samtalen? Snakker jeg ut fra kompetanse eller erfaring, eller har jeg bare en mening?»

Fordi vi er engasjerte i ulike samfunnsproblemer, mener vi at det skal være mulig å diskutere også det som er vanskelige spørsmål og tema. Det er ved å bevege oss i det ukomfortable at vi kan bidra til å flytte samfunnet og samtalen.

Samtidig ser vi at flere ytringer blir kontroversielle på grunn av konteksten de deles i. For eksempel er det noen ytringer som er enklere å si i byen enn på bygda. Noe kan være enklere å si blant venner enn rundt middagsbordet hjemme. Noen ytringer kan være ukontroversielle i media, men vekke sterke følelser i en samtale ansikt til ansikt. Flere temaer kan bli mer kontroversielle fordi de tas ut av sammenhengen de har blitt fremsatt i, og risikerer derfor å få en annen betydning enn det som var ment.

Vi er opptatt av at det skal være mulig å diskutere det meste, også temaer som er kontroversielle. Samtidig anerkjenner

vi at det koster mer for noen enn for andre å delta i visse samtaler og debatter. Det å ha personlige opplevelser knyttet til temaet som diskuteres kan gjøre diskusjonen rikere, men også mer sårbar eller krevende for de som deltar. Det kan også være ubalanse mellom de som har personlige erfaringer og de som bare deltar i en teoretisk diskusjon.

Som enkeltpersoner kjenner vi ulike saker og erfaringer på kroppen. Et tema kan oppleves som krevende å snakke om, fordi det berører egen identitet eller handler om erfaringer man selv har. Samtidig kan et tema også oppleves som krevende av helt motsatte grunner – fordi det ikke er «vårt felt» eller knyttet til vår personlige opplevelse.

SNAKK SAMMEN!

Vi er enige om at problemene oppstår når vi ikke snakker sammen. Det er på grunn av ytringsfriheten, åpen samtale og muligheten til å være uenige at samfunnet vårt har kommet så langt. Det er ved å snakke om vanskelige temaer at vi klarer å oppnå fremgang.

I Ung Ytring-rådet har ikke målet vært å bli enige om alt. Derimot har vi ønsket å identifisere barrierer og muligheter for unge til å ytre seg, samt finne noen felles spilleregler i et ytringsrom hvor flere av oss kan være grunnleggende uenige med hverandre. Her er våre refleksjoner og anbefalinger! ●

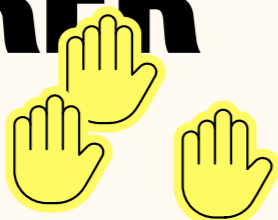
UNG YTRING MØTER SKOLE OG UTDANNING

Skolen og klasserommet er en av få eksisterende arenaer der unge daglig omgås personer de ikke har valgt selv, men som de deler felles opplevelser med knyttet til nettopp det å være ung. Klasserommet er en god arena for å trene på å bli kjent med og bruke egen stemme. Derfor er det særlig viktig å ta på alvor hva som gjør det mer utfordrende å si ifra, og lytte til hva vi unge selv mener kan gjøre terskelen lavere på nettopp denne arenaen. I Ung Ytring-rådet har vi identifisert noen barrierer og muligheter knyttet til det å bruke stemmen sin på skolen og i utdanning.

BARRIERER

DET ER EN SOSIAL KOSTNAD VED Å STIKKE SEG FRAM

Det kan innebære en sosial kostnad å være den som tar ordet, fordi man gjør seg synlig og dermed sårbar. Dette gjelder særlig når man uttrykker meninger som ikke deles av flertallet. Lærere må derfor være bevisste på hersketeknikker mellom elever, fordi dette påvirker ytringsklimaet og miljøet i klassen. Det handler ikke bare om å ha en mening, men om status, tilhørighet og den sosiale risikoen som følger med å skille seg ut. Det er ikke alltid rom for uenighet hvis man vil være en del av gjengen.

SPRÅKBruk OG UTTRYKKSFORM PÅVIRKER HVORDAN YTRINGER MOTTAS

Elever med mer politisk eller retorisk preg i måten de snakker på, kan oppleve å bli stemplet som «politikere» i klasseromsdiskusjoner, noe som kan gjøre det mer utfordrende å delta fritt. På den andre siden kan elever som ikke er vant til å diskutere og ytre meningene sine, oppleve at de ikke blir tatt på alvor.

LITE ROM FOR REELL DISKUSJON OG DEBATT I KLASSEROMMET

Arbeidet med å skape engasjement i klasserommet oppleves som lite systematisert og i stor grad avhengig av den enkelte lærer. Dette gjør at enkelte elevgrupper får mer trening i reell meningsutveksling enn andre. Hvor mye rom det finnes for ulike synspunkter i klasserommet, avhenger derfor i stor grad av den enkelte lærer og klassemiljøet de har klart å skape sammen med elevene.

NOEN LÆRERE ER FORSIKTIGE MED Å LEGGE OPP TIL DISKUSJONER OG RISIKERE Å TRÅKKE FEIL

Lærere har mye ansvar for det som skjer på skolen i dag, særlig når det gjelder vanskelige temaer. Kanskje fører dette til en ytringsfrykt blant lærere, og bidrar til å skape berøringsangst. Det kan for eksempel være krevende å legge til rette for åpne diskusjoner om kontroversielle temaer, samtidig som man skal ivareta elever som blir berørt av dem. Det er også et stort press på å komme gjennom pensum, som igjen påvirker hvor mye tid man får til de gode samtalene.

STORE UNDERVISNINGSROM SKAPER MINDRE ROM FOR DIALOG OG DISKUSJON

På arenaer for høyere utdanning er det ofte store undervisningsrom, og forelesningssituasjoner med lite rom for samtaler. Det kan gjøre terskelen høyere for å rekke opp hånden, og tørre å dele egne tanker.

STEMPLING ER ET REELT PROBLEM I KLASSEROMMET

Når elever blir stemplet som «hen i ungdomsrådet» eller «hen i det politiske partiet», kan det føre til at de slutter i ulike verv eller i ungdomsråd. Det å få lov til å bare være elev, og legge igjen andre roller utenfor klasseromsdøra, kan bidra til at flere deltar i diskusjoner i klasserommet.

MAKTFORHOLDET MELLOM LÆRER OG ELEV PÅVIRKER YTRINGSROMMET

- Når lærere tydelig uttrykker egne standpunkter, kan det oppleves utrygt for elever å komme med andre meninger. Elever kan være redde for at det man sier påvirker karakterer, eller lærerens inntrykk av en. Samtidig peker noen på at det er fint at lærere er transparente, så lenge de er bevisst på sin rolle.
- Lærere har stor makt når det gjelder å lede diskusjoner i klasserommet og et særlig ansvarlig for å ivareta og inkludere hele elevgruppen. Man må unngå at de mest engasjerte elevene får mye oppmerksomhet, mens flertallet forblir tause.
- Det kan være vanskelig å gi tilbakemeldinger om undervisningsmetoder, og hvordan diskusjoner legges opp i klasserommet, på grunn av maktubalansen mellom elev og lærer. Det trengs trygge rammer og rutiner for å kunne si fra om ting man er uenig med læreren i.

MULIGHETER

SKOLEN BØR VÆRE EN ARENA FOR SYSTEMATISK OPPLÆRING I DIALOG, DISKUSJON OG DEBATT

Unge trenger trening i hvordan man deltar i konstruktive samtaler, inkludert kunnskap om dialogiske metoder, håndtering av uenighet og bevissthet rundt hersketeknikker. Unge trenger også praktisk læring i hva det vil si å ta del i samfunnsdebatten. Dette er verktøy som bør trenes jevnlig og som er verdifulle også på andre områder i livet. På skolen bør det legges tydelige rammer for debatt, diskusjon og dialog i klasserommet, åpne for nyanser og få en innføring i sunn ytringskultur.

DET ER BEHOV FOR EN TYDELIGERE KOBLING MELLOM SKOLE OG SAMFUNNSENGASJEMENT

Det er behov for klarere sammenheng mellom det som læres på skolen og mulighetene for å engasjere seg utenfor klasserommet. Dette kan gjøres gjennom mer fordypning i de politiske partiene i samfunnsfag. Det kan også gjøres i norskfaget, ved å for eksempel sørge for at leserinnleggene som skrives, ikke kun fungerer som skoleoppgaver, men faktisk sendes til aviser. Slik kan skolearbeidet bli mer virkelighetsnært og meningsfullt, og bidra til å senke terskelen for videre engasjement.

ELEVRÅD MÅ FÅ STØRRE HANDLINGSROM OG REELL PÅVIRKNINGSKRAFT

Skolen må legge opp til bedre elevmedvirkning, både i klassens time og opp mot administrasjon og ledelse. Dette kan gjøres ved å ha rammer for klassens time og for elevers deltakelse.

FÅ FLERE EKSTERNE AKTØRER INN I SKOLEN

Møter med engasjerte mennesker inspirerer og motiverer mer enn å lese om andres engasjement i timen. Få verden inn i klasserommet!

HA MER FOKUS PÅ ALTERNATIVE METODER FOR LÆRING I SKOLEN

Måten læreren legger opp diskusjon i klasserommet på, har mye å si. Dette kan være interaktive øvelser, rollespill, besøk til ulike institusjoner og tilrettelegge for at flere tør å ta ordet. Man har også behov for å oppleve andre måter å ytre seg på enn gjennom tekst, diskusjon eller å være politisk aktiv. Å lage et godt ytringsklima i klasserommet er et langsiktig arbeid - en maraton, ikke en sprint.

- Man kan for eksempel legge til rette for «Speaker ´ corner» på skolen hvor man kan komme til orde, og dele det man mener.
- Man kan innføre en lavterskel digital skoleavis for barneskoler, ungdomsskoler og videregående skole. Dette kan gi elevene mulighet til å øve på å ytre seg og å bli kjent med å skrive, lese, og utvikle meninger. Dette kan også fjerne avstanden til tradisjonelle medier.

UNG YTRING MØTER SOSIALE MEDIER

Mange av samtalene vi unge har i dag utspiller seg på digitale plattformer. Sosiale medier kan være et sted for fellesskap, inspirasjon og nye perspektiver, men også et sted der vi først og fremst møter folk som mener det samme som oss selv. Vi opplever også at våre meninger formes av det vi ser i sosiale medier, og at plattformene påvirker måten vi ytrer oss på. Nettopp derfor er det viktig å se nærmere på hvilke barrierer som kan gjøre det vanskelig for oss å bruke stemmen vår, og hvilke muligheter og tiltak som kan gjøre det lettere å delta i samtaler og samfunnsdebatt på en konstruktiv måte.

BARRIERER

SOSIALE MEDIER KAN GJØRE OSS MINDRE FLINKE TIL Å LYTTE

Sosiale medier bidrar til at vi i mindre grad øver på å lytte til hverandre. Sosiale medieplattformer fremmer ofte en «hør på meg»-kultur, der budskapet skal holdes kort og resultere i så mange likes som mulig. Ved å stadig eksponeres for korte monologer heller enn dialog, mister vi viktige nyanser som kroppsspråk, blick og andre nonverbale signaler. Dette kan føre til misforståelser, ytterligere polarisering, og en ytringskultur hvor vi snakker «på» hverandre, heller enn med hverandre.

VI VET IKKE KONSEKVENSENE AV VÅRE DIGITALE FOTAVTRYKK

Selv om noe man har delt slettes, kan det man har ytret være lagret, delt eller dokumentert av andre. Bevisstheten om at innlegg kan dukke opp senere i livet, og usikkerheten rundt hvilke konsekvenser det kan få, gjør terskelen for å ytre seg på sosiale medier høyere. Sosiale medier er permanent.

YTRINGER I DET FYSISKE ROM KAN FILMES OG LEGGES UT PÅ SOSIALE MEDIER

Vi kan ikke alltid være helt trygge på at det vi gjør ikke dokumenteres. Man kan bli filmet på skolen, i hjemmet, med venner og ute i offentligheten. Usikkerheten rundt hvor man filmes og at ytringer kan tas ut av kontekst og deles videre, kan gjøre at man begrenser seg selv.

FRYKT FOR HETS OG UBEHAGELIGE OPPLEVELSER MINSKER YTRINGSROMMET

Unge opplever hets på sosiale medier, og det er få eller ingen som modererer kommentarfeltene. At man ikke har mulighet til å se hvem brukere av anonyme kontoer er, gjør at man ikke vet hvem avsenderne er. Frykt for dehumanisering, men også vold og trusler, øker terskelen for å ytre seg.

SOSIALE MEDIER BEKREFTER DET DU ALLEREDE MENER

Algoritmestyrte ekkokamre kan hindre nyansert meningsutveksling, fordi innholdet er tilpasset den enkelte bruker. Innhold venner har likt får forrang og man eksponeres ikke for reell meningsbrytning uten å oppsøke det. Man må aktivt gå inn og søke på eller like innhold man er uenig med. Dersom man prøver å utvide sitt interessefelt ved å «like» innlegg med et innhold man i utgangspunktet ikke støtter, kan man risikere å få kommentarer fra venner om «hvorfør har du «liket» dette»? Dette kan føre til at det er lite rom til å endre mening i sosiale medier og til at man taper nyanser.

UKLARE SPILLEREGLER OG MANGLENDE KVALITETSSIKRING ØDELEGGES FOR EN INFORMERT SAMTALE

På sosiale medier gjelder andre spilleregler enn i tradisjonelle redaktørstyrte medier. Mange av stemmene som er synlige for unge, er personer som ytrer seg direkte i egne kanaler på ulike digitale plattformer. Disse kan oppleves som friere enn for eksempel debattsidene i en avis, men mangler redaksjonell kvalitetssikring. Fraværet av tydelige rammer og ansvar kan gjøre det vanskeligere å orientere seg i hva som er troverdig, og kan skape usikkerhet rundt hvordan man selv bør ytre seg. Dette kan fungere som en barriere for trygg og informert deltakelse i offentligheten.

SOSIALE MEDIER KAN GI ET FEIL INNTRYKK AV MEDIEBILDET

Nyhetsartikler som deles i sosiale medier kan ha spissere vinklinger, og dermed bli fremstilt på en misvisende eller overdreven måte. Hvis man bare scroller på sosiale medier kan man sitte igjen med et feil inntrykk av nyhetsbildet.

VI LEVER I SEPARATE MEDIEVIRKELIGHETER

Vi møter ulike grupper i ulike medier. Bruken av ulike plattformer er forskjellig, både mellom generasjoner og blant unge. Mange av debattsidene for ungdom er lagt ned. Dette kan skape et skille, der unge ytrer seg i sosiale medier, og voksne ytrer seg i avisen.

MULIGHETER

SOSIALE MEDIER SKAPER NETTVERK OG FELLESSKAP

Sosiale medier kan gjøre det enklere å finne fellesskap og komme i kontakt med andre. For unge som tilhører en liten minoritet, eller som bor usentralt, kan sosiale medier være særlig viktig for å bygge nettverk og oppleve tilhørighet.

BUDSKAPET NÅR FLERE PÅ SOSIALE MEDIER

Det er lavere terskel for å få ut meninger i sosiale medier enn i tradisjonelle medier, og innholdet kan nå personer over hele verden. Man får også tilgang til informasjon man kanskje ellers ikke ville fått.

DET ER LETT Å DELE YTRINGER PÅ SOSIALE MEDIER

Sosiale medier gjør det enklere å dele innhold her og nå, uten at det må gjennom mange instanser. Man har autonomi over hva som legges ut, når, hvordan og med hvem.

SOSIALE MEDIER GJØR DET LETTERE Å STARTE EN DEBATT OG HENGE MED PÅ TIDSÅNDEN

Sammenlignet med tradisjonelle medier, der alt må formuleres perfekt til punkt og prikke, oppleves sosiale medier som et veldig enkelt visuelt virkemiddel for å ytre seg. Deling i sosiale medier inviterer ofte til diskusjon på et annet nivå enn i tradisjonelle medier og det er lett å henvise til saker man er opptatt av gjennom bruk av greenscreen, henvisning, lenker, og bilder.

UNG YTRING MØTER TRADISJONELLE MEDIER

Som unge møter vi en kompleks og fragmentert informasjonsstrøm i mange ulike kanaler. Uten handlingsalternativer kan strømmen av negative nyheter føre til nedstemthet og apati, heller enn engasjement. Det er derfor viktig at unge både tar i bruk og bidrar til tradisjonelle medier, så vi ikke havner utenfor en sentral del av den demokratiske offentligheten.

BARRIERER

MAN FÅR «UNG»-STEMPELET OG RISIKERER Å BLI TATT MINDRE SERIØST

Å skille ut unge meninger eller avisartikler som er målrettet mot unge, kan skape større barrierer og stigma mot unge som meningsbærere. Det kan skape en frykt for å ikke bli tatt seriøst. Samtidig kan fraværet av ung-satsninger øke terskelen for unge som ønsker å ytre seg for første gang.

HETS OG PERSONANGREP I KOMMENTARFELT

Man kan oppleve hets, personangrep og trusler når man ytrer seg i tradisjonelle medier. Det er i tillegg en frykt for at ytringer tas ut av kontekst og dermed får konsekvenser man ikke forventet eller forutså.

TRADISJONELLE MEDIER HAR BLITT MER SOM SOSIALE MEDIER

Når leserinnlegg må skrives med «clickbait»-overskrift for å publiseres, oppleves det som at alle innlegg må føre til en stor debatt. Når aviser skriver artikler og deler innholdet på sosiale medier med en ekstrem overskrift for «sjokkfaktor» som ikke samsvarer med innholdet, kan slike opplevelser føre til at unge mister tillit til redaktørstyrte medier.

MANGLENDE OPPLÆRING I DEBATT

Mange unge kjenner ikke godt nok til hvordan man kan ytre seg gjennom leserinnlegg eller kronikker. Debattinnlegg som format kan derfor være en barriere.

TIPS!

VERDT Å SPØRRE SEG I REDAKSJONEN!

- Hvem slipper til i spaltene våre i dag?
- Hva gjør vi for at unge skal vite at de har mulighet til å ytre seg hos oss?
- Hvordan jobber vi med å trygge unge som kilder, og sørge for at det de sier ikke tas ut av kontekst i artikkelen?
- Har vi noen rutiner hvis unge opplever hets i våre kommentarfelt?
- Forenkler vi innholdet for mye når vi lager nyhetsinnhold for unge på sosiale medier?

MULIGHETER

11 TIPS TIL REDAKSJONEN

Vi har samlet 11 konkrete tips til deg som jobber i en redaksjon. Mulighetene er skissert som praktiske råd – så du kan bidra til at flere unge kan ta og få plass. Sjekk listen under og se hvordan du kan gjøre en forskjell!

- NÅ UNGE PÅ DE ARENAENE DE ALLEREDE ER**
På skole, universitet, fritidsarenaer, institusjoner og lignende. Dra til organisasjoner, fritidsklubber, tros- og livssynssamfunn og møt unge som ikke blir lyttet til andre steder.
- INVOLVER UNGE FRA PROSJEKTSTART**
Det er behov for arenaer hvor unge kan prøve seg fram som ytrere, og få innpass i debatter. Eksisterende og nye ung-satsninger må involvere unge i alle ledd.
- UNGE NÅR UNGE BEST**
Unge snakker best til andre unge og kjenner egen målgruppe. Ta perspektivene og kompetansen på alvor.
- IKKE BRUK UNGE SOM SYMBOLER ELLER PYNT**
Ta debattene på ungdommens premisser. Ikke lag saker om unge, uten å involvere målgruppen.
- IKKE SKJERM UNGE FOR MYE!**
Unge må tas på alvor, og stilles krav til. Det er et problem hvis man ikke har kommentarfelt eller motsvar når unge ytrer seg.
- MÅ DU SI NEI TIL ET INNLEGG?**
Forklar hvorfor, og hva innsenderen kan gjøre bedre til neste gang. Hvis ikke risikerer du at det blir siste gang.
- FØLG OPP UNGE «FØRSTEGANGSYTRERE»**
Opplevelsen av å bli sett og fulgt opp kan bidra til at man ønsker å ytre seg igjen.
- GI MER INFORMASJON TIL UNGE SOM YTRER SEG FOR FØRSTE GANG**
Mange vet for eksempel ikke at overskriften i en kronikk de har skrevet kan endres av desken.
- TILBY SITATSJEKK UTEN Å BLI BEDT OM DET**
Det kan betrygge unge om at de blir representert riktig.
- VURDER MULIGHETEN TIL Å TILBY OPPLÆRING I Å BRUKE STEMME SIN**
Dette kan for eksempel gjøres i klasserommet. Det koster, men er en investering i fremtiden.
- VURDER Å ÅPNE FOR FLERE MÅTER Å YTRE SEG PÅ**
Debattinnlegg som format kan være en barriere for både unge og voksne.

UNG YTRING MØTER ORGANISASJONSLIVET

Organisasjonslivet kan gi unge en arena for deltakelse, læring og påvirkning, men erfaringene varierer mye avhengig av geografi, type organisasjon og posisjon i organisasjonen. Samtidig kan medlemskap i en organisasjon medføre begrensninger for ytringsfriheten på andre arenaer. Rollen man har og de normene organisasjonen følger, kan gjøre at man må tenke nøye over hva man sier. Vi har utforsket både barrierene som kan hindre unges deltakelse og ytring, og de mulighetene som organisasjonslivet kan gi for å styrke unges stemme i samfunnet.

BARRIERER

**HUSK AT DIN
STEMME
TELLER!**

UNGE BLIR BRUKT SOM ET SYMBOL

Ungdomsråd, paneler og organisasjoner vil ha med unge, og prøver hardt å få dette til. Men ofte snakker de om og ikke med unge. Ung medvirkning må ikke være bare ord på papiret, men en reell praksis. Unge må inviteres inn i organisasjonens prosesser fra start til slutt. Det er ikke nok å si at man er opptatt av å få med unge, man må også vise det.

HØY BARRIERE FOR Å BLI MED I EN ORGANISASJON

Det er lettere i teorien enn i praksis. Blant annet som følge av for lite informasjon om hvordan man blir med, nettsider som er utdaterte eller for høy kontingent. Det er også barrierer knyttet til forståelsen av hva medlemskap og deltakelse innebærer, hvis man ikke har vært med før.

MANGEL PÅ FELLES SPRÅK

Det kan være ulikt språk mellom voksne og unge, og en brå overgang når man for eksempel skal gå fra ungdomsorganisasjon til voksenorganisasjon. Det kan føre til at man har lyst til å si noe eller delta aktivt, men likevel lar være.

UNGE BLIR IKKE TATT PÅ ALVOR

Unge opplever å bli invitert inn til å dele sin mening, men at det ikke blir fulgt opp videre. Det kan føre til at unge gir opp å engasjere seg, eller føler at de må ta saken gjennom uformelle kanaler.

UNGE PRIORITERER IKKE Å ORGANISERE SEG

Det å engasjere seg krever at man prioriterer å gjøre det, og opplever at det er verdt det. Hvis deltakelse innebærer mye obligatorisk, som man ikke får noe ut av, kan det være demotiverende.

ROLLEFORSTÅELSE KAN VÆRE VANSKELIG

I mange organisasjoner er folk venner fra før. Når det er flere unge i en organisasjon som kjenner hverandre godt og man har ulike verv og roller, kan det føre til maktubalanse og krevende rolleforståelse.

Å ORGANISERE SEG KREVER TID OG PENGER

Det kan være høyere terskel for å bli med hvis du bor langt unna aktiviteten. Det kan påvirke hvor ofte man har mulighet til å møte opp og kostnaden ved å reise kan bli for høy.

DET ER BEHOV FOR «NØYTRALE» MØTEPLASSER FOR UNGE ENGASJERTE

Det mangler arenaer der unge kan møtes, uavhengig av politiske syn, for å diskutere, lytte og lære. Det er behov for uformelle møteplasser der man kan møtes på tvers av engasjement, skape nettverk og bli kjent med organisasjonslivet.

LUKKET OG ETABLERT (U)KULTUR I ORGANISASJONSLIVET ER ET HINDER

Ingen forteller hva spillereglene er. Man må selv finne ut av hvordan man kommer inn i en organisasjon, eller hvordan man tar del i den offentlige debatten. Organisasjonene må være synlige, og tydelige på hvordan man kan engasjere seg. Det trengs mer enn en «bli medlem»-knapp.

DET ER VARIERENDE GRAD AV OPPLÆRING

I idretten skal alle ledere gjennom kurs. Det er ikke samme opplegget i alle typer organisasjoner. Det er viktig å sørge for at unge får muligheten til å lære hvordan være en rollemodell og jobbe aktivt for inkludering. En del organisasjoner har ikke tilfredsstillende opplæring for sine medlemmer, eller strukturer som legger til rette for hvordan drifte en organisasjon og løfte fram unge.

EKKOKAMMERE KAN OPPSTÅ I ORGANISASJONER

Uten mangfold og representasjon kan de samme meningene dominere, noe som gjør det vanskeligere å nå ut til ulike personer og grupper.

MAN BLIR SKREMT AV MAKTKAMP I ORGANISASJONEN

Maktkamp og spisse albuer kan gå på bekostning av ytringsfriheten i organisasjonen. Å være vitne til dette fra utsiden kan frastøte unge som gjerne vil engasjere seg.

MULIGHETER

DET MÅ LEGGES TIL RETTE FOR MENTORING OG OPPLÆRING

Veien inn i organisasjonslivet og overgangen fra ungdoms- til voksenorganisasjoner, blir lettere gjennom mentoring og opplæring. Legg til rette for kontinuerlig oppfølging og opplæring i hvordan organisasjonen fungerer. Å tilby fadderordning i organisasjonen kan være en løsning.

TILRETTELEGG FOR MER OPPLÆRING I INKLUDERING, ORGANISASJONSBYGGING OG ROLLEN SOM FORBILDE

Det er behov for mer kompetanse i hvordan man kan bygge og styrke organisasjonen, både for dagens og fremtidens ledere.

DET MÅ GJØRES EN INNSATS FOR Å STYRKE UNGDOMSORGANISASJONER OG LOKALLAG

Legg til rette for at ungdomsarbeid i større grad er ungdomsstyrt. Til dette trengs både midler og gode støttespillere.

VÆR ÅPNE FOR ULIKE MENINGER OG PERSPEKTIVER

Ofte finnes det uenighet internt som ikke kommer tydelig fram utad. Det er derfor viktig å vise at man kan være uenig uten å bli møtt med angrep. Når dette signaliseres tydelig fra ledelsen, blir det også lettere for andre i organisasjonen å uttrykke uenighet. Uenighet bør ses på som en ressurs.

DET MÅ LEGGES OPP TIL EN GOD INFORMASJONSFLYTT!

Ta kontakt med nye medlemmer, og informer om ulike muligheter i organisasjonen, så unge vet at de kan engasjere seg.

DET MÅ SKAPES MØTEPLASSER FOR UNGE ENGASJERTE, SOM IKKE ER AVHENGIG AV ENKELTORGANISASJONER

Det kan gjøres gjennom samarbeid mellom flere, eller gjennom paraplyorganisasjoner.

TIPS!

VÅRE TIPS TIL UNGE SOM VIL DELTA I ORGANISASJONSLIVET OG DET OFFENTLIGE ORDSKIFTET

- Ta med en venn! Sammen kan dere støtte hverandre og gjøre det lettere å ta ordet.
- Vær åpen når du møter nye. Det er ofte flere som kommer alene og ved å være åpen for å møte andre, kan opplevelsen bli bedre.
- Bygg nettverk og fellesskap. Det kan gi støtte, flere perspektiver og trygghet når du ytrer deg.
- Samarbeid med andre. Når du er sammen med andre, kan du få større gjennomslagskraft.
- Støtt deg på andre når du ytrer deg! Det kan gi trygghet og mot til å si ifra.
- Ta plass! Jo mer du tør å ta plass og uttrykke deg, desto større blir muligheten for å bli hørt og påvirke. Dette kan bidra til å styrke engasjementet ditt.
- Utforsk meninger sammen med de rundt deg. Du kan få mulighet til å bli bedre kjent med deg selv, hva du står for og hvordan du vil uttrykke deg.

**TA PLOSS,
DET
NYTTER!**

UNG YTRING MØTER KUNST OG KULTUR

Kunst- og kulturaktiviteter gir unge unike arenaer for uttrykk, utforskning og refleksjon, og spiller en viktig rolle i unges dannelse. Kunst gir også rom for å utfordre grenser og uttrykke følelser og erfaringer som kan være vanskelige å formidle med ord, og åpner dermed for nye måter å kommunisere på. Her diskuterer vi utfordringer som kan begrense unges kunstneriske ytringer, og ser på mulighetene kunst og kultur gir for å utvikle sin egen stemme, kreativitet og personlige uttrykk.

BARRIERER

KRAV OM AT KUNST MÅ HA EN BAKENFORLIGGENDE MENING

Det kan oppstå krasj når det personlige skal kombineres med presentasjon og prestasjon. Når unge blir fortalt at man skal lage kunst og det skal ha mening eller være politisk, så kan det virke begrensende.

SNEVERT SYN PÅ HVA SOM ER KUNST OG KULTUR

«Lavkultur» og «høykultur» blir satt opp mot hverandre, og de blir ikke sett på som like verdifulle. I slike diskusjoner blir for eksempel gaming ofte glemt, selv om det er et medium mange unge bruker daglig. Gaming har vært ganske stigmatisert og blitt sett på som lavkultur. Selv om dette bildet gradvis har endret seg de siste årene, gir gaming en egen måte å oppleve historier og å uttrykke seg på, som er undervurdert.

MANGLENDE INFORMASJON OM TILBUD SOM FINNES

Det finnes mange gode tilbud som ikke når unge, fordi unge ikke vet at de finnes. Informasjonskanaler må oppdateres og være brukervennlige. Når unge ikke vet hvilke tilbud som finnes, om de koster noe, eller hvilke forventninger som stilles til tidsbruk og deltakelse, kan det gjøre det vanskeligere å delta.

MANGLENDE INFORMASJON OM STØTTEORDNINGER

Det finnes mange ulike ordninger som skal støtte både aktiviteter og den enkeltes deltakelse, men det er ikke alle som kjenner til dem. Både for kunst- og kulturorganisasjoner og enkeltindivider kan det være begrensende at man ikke har kapasitet eller kjennskap til tilbud og søkeprosesser.

FORDOMMER MOT KUNST OG KULTUR

Det er behov for kompetanse, anerkjennelse og formidling av verdien av kunst og kultur. Hverdagskunst er ofte undervurdert. Hverdagskunst er ofte undervurdert. Kunsten finnes rundt oss overalt, og vi må lære å se verdien av denne. Ikke alle har foreldre som tar barna med på dans eller teater fra de er små, eller har slike tilbud tilgjengelig. Kunst- og kulturkompetanse må også formidles til foreldre.

KUNST OG KULTUR I SKOLEN PRIORITERES BORT

Skolene legger ikke til rette for kunst og kultur som de gjør for mye annet og skaperglede får lite plass i undervisningen i andre fag. Kreativitet får gjerne større fokus på barneskolen, men blir mindre prioritert på videregående, med mindre man går på utvalgte linjer.

KUNST OG KULTUR TRUES AV KI

Det snakkes for lite om krysningen mellom kunst og KI, og sårbarheten som ligger i dette. Å nå ut med kunsten sin har blitt vanskeligere, fordi man konkurrerer med datamaskiner som kan produsere store mengder på kort tid. Samtidig risikerer man at KI plagierer kunsten man lager.

HVA ER KUNST?

HUSK AT KUNST ER SÅ MANGT!

I Ung Ytring 2030 er vi opptatt av å løfte fram at det finnes mange måter å ytre seg på. Både når det gjelder å bruke stemmen sin generelt, men også hvordan man uttrykker seg gjennom kunst og kultur. Mulighetene er mange: slam-poesi, dikt, låtskriving, demonstrasjonsskilt, visuell kunst, graffiti, teater, kortfilm, ulike danseformer og mye mer. Det er bare fantasien som setter grenser for hvordan man kan uttrykke seg.

MULIGHETER

DET BØR LEGGES TIL RETTE FOR KUNST OG KULTUR SOM EN DELTIDSOBB FOR UNGE

For å få med unge som ikke opplever at kunst og kultur er for dem, må det settes av midler. For eksempel kan man sette av midler i kommunen slik at unge kan få betalt for å lage kunst og kultur, og ha samtaler om det i ettertid. Dette kan inspirere andre og skape engasjement.

HA MER KUNST OG KULTUR I SKOLEN UTEN KARAKTERPRESS

Kunst- og kulturaktiviteter bidrar til at unge utvikler sin egen identitet, blir kjent med andre og får mulighet til å uttrykke tanker og følelser. Slike aktiviteter kan også legge til rette for kritisk tenkning og refleksjon. Det er en viktig del av unges dannelse, og både kunstforståelse og kunstutøvelse bør få en tydeligere plass i undervisningen. Det bør være mer rom for kreativitet i skolen, også i fag som realfag, og større rom for skaperglede fremfor karakterer.

TA I BRUK DE EKSISTERENDE KUNST OG KULTURILBUDENE

Eksisterende kunst- og kulturtilbud til skolen, som for eksempel Den kulturelle skolesekken, bør styrkes, gjøres mer relevant og løftes som en viktig verdi. Skolen bør ta tilbudene mer på alvor og gjøre dem mer tilgjengelige for elevene. Det å engasjere seg i kunst, ta innover seg kunst, analysere kunst og oppleve kunst, utvikler ferdigheter og har overføringsverdi til andre samfunnsarenaer.

SKAP FLERE RUSFRIE ARENAER FOR KUNST OG KULTUR

Kunst- og kulturopplevelser går ofte hånd i hånd med alkohol. Dette ser vi for eksempel på kulturhus og konserter med 18-årsgrense. Konserter for de under 18 år er det ofte dårligere oppmøte på. Det må tilrettelegges for å kunne dra på konsert, uten å måtte ha med verge.

TILRETTELEGG FOR FLERE KUNST OG KULTURILBUD LOKALT

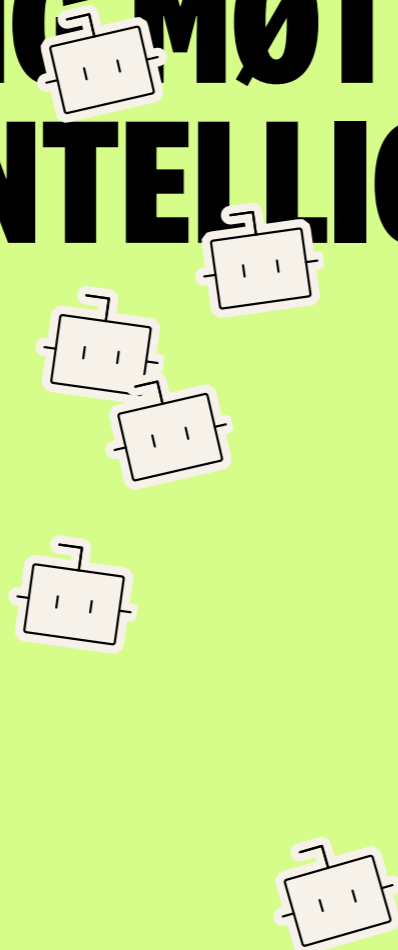
For at flere skal kunne delta og ytre seg kunstnerisk, må det finnes tilbud lokalt. Dersom man har foreldre som jobber, og lang vei til nærmeste tettsted, vil det være vanskeligere å delta på ulike aktiviteter. Se viktigheten av lokale møteplasser der unge skaper kunst og kultur på egne premisser – med tilgjengelige ressurser.

SKAP FLERE GRATIS FELLESARENAER

Det er behov for flere arenaer der unge enkelt kan bli kjent med ulike kunst- og kulturtilbud. Biblioteket er et godt eksempel på en gratis og lavterskel møteplass. Det kan også settes av et antall gratis billetter på statseide konserthus og lignende arenaer, slik at flere unge får mulighet til å delta uavhengig av økonomi.

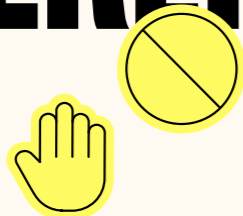
UNG YTRING MØTER KUNSTIG INTELLIGENS (KI)

Kunstig intelligens (KI) har allerede endret hvordan unge kommuniserer, hvordan vi tar til oss informasjon og ytrer oss. Samtidig som KI åpner opp nye muligheter for deltakelse, skaper teknologien også usikkerhet og utfordringer. Algoritmer og store informasjonsmengder kan gjøre det vanskelig å navigere kritisk og selvstendig, særlig for unge som mangler veiledning eller rammer hjemmefra. KI påvirker spillereglene i flere ytringsrom: den kan både styrke muligheter til å uttrykke seg, og samtidig bidra til desinformasjon og forvirring om hva som er tillatt eller mulig.

BARRIERER

KI KAN VÆRE FORDOMSFULL OG GI KUNNSKAP SOM IKKE ER SANN

KI har ikke følelser, men er trent på menneskelig data. Den er derfor mindre rasjonell enn man kan tro og kan gi informasjon som ikke er sann eller som bygger på fordommer. Man kan derfor risikere å arve fordommer fra KI som man selv ikke er klar over at man har.

KIS «NØYTRALE» INFORMASJON ER UTFORDRENDE

Når det er uklart hvem som står bak informasjonen og konteksten den er laget i, er det et problem. Det er for eksempel relevant å vite om avsender av et budskap er en russisk propagandablogg, og dette bakteppet forsvinner når det er KI som deler informasjon.

MAN KAN SPRE FEILINFORMASJON UTEN Å MENE DET

Med den store mengden desinformasjon og feilinformasjon produsert av KI, er det viktig å trenes opp i hvordan møte KI-generert innhold, så unge ikke sprer feilinformasjon.

KI GJØR DET LETT Å DROPPE Å TENKE SELV

Hyppig bruk av KI kan gjøre at vi slutter å bruke vår egen hjerne. Hvis KI skriver hele innlegget for deg, reflekterer det ikke dine egne meninger.

KI UTFORDRER SPILLEREGLENE I DEBATTEN

Det kan være krevende å diskutere med noen som bruker KI til å hente ut informasjon eller lage sammendrag. Når man ikke får innsikt i hvordan resonnementene deres er bygget opp, blir det vanskeligere å møte argumentene på en saklig og kritisk måte. Det blir mer utfordrende å navigere i en meningsutveksling.

KI SKAPER EN GRÅSONE NÅR DET GJELDER ÅNDSVERK

Man kan gi alle ideene sine til KI, for eksempel for å gjøre det mer leservennlig. Disse modellene bruker det videre, og neste gang noen skal lage en tekst vil KI ha teksten man har generert som en del av det.

KI ØKER MAKTSENTRERING OG FRAGMENTERING

Våre inntrykk av verden og virkelighetsoppfatninger kan fort bli ulik og usann hvis noen stemmer blir skjult eller ikke kommer fram på grunn av algoritmer. Sosiale medier virker tilsynelatende fritt, men det er en rekke begrensninger og styring knyttet til hvilken informasjon vi mottar. Ulike tjenester, og dermed premissleverandører, har ulike formål med sin KI som ikke er tydelige for forbrukeren.

Når man har sensur på den ene siden, og algoritmer som anbefaler innhold på den andre, blir makten sentrert til ikke-demokratiske institusjoner, og det er vanskelig å gå inn for å endre det. Kina og USA får forme mye av infrastrukturen for vår ytringsfrihet. De har sterke geopolitiske interesser, som det ikke er lett for unge å sette seg inn i.

KI FORSTERKER SOSIALE FORSKJELLER

Vi må se bruk av KI, og opplæring i hvordan bruke det, i et klasseperspektiv. Ikke alle familier har verktøyene som trengs for å skjerme barn fra skjermen.

MULIGHETER

KI KAN BRUKES SOM ET EFFEKTIVT HJELPEMIDDEL

KI kan bidra til at flere får tilgang til tekst som ytringsform og kan brukes til å få bredere kunnskap om ulike temaer. KI kan være et viktig verktøy for inkludering og tilrettelegging. Det kan brukes til å hjelpe personer som ikke har mulighet eller synes det er vanskelig å skrive, til å bruke tekst som uttrykksmåte. KI kan hjelpe oss med å se helhetsbilde og ulike sider av en sak, og tilrettelegge for kommunikasjon på tvers av språk og funksjonsvariasjoner. Nye KI-baserte teknologier, som smarte briller og sensoriske assistenter åpner opp for muligheter som tidligere var utenkelige.

KI kan med andre ord gi oss en rekke muligheter som ikke har eksistert tidligere, gitt at det brukes på riktig måte. For at KI skal være et nyttig verktøy, heller enn en assistent som gjør at vi ikke trenger å tenke selv, må det tas noen grep. Disse må gjøres på ulike nivåer: i skolen, hos aktørene som bruker KI, og gjennom politiske føringer.

LAG FLERE ØVINGSARENAER I OG UTENOM SKOLEN

KI-utvikling og KI-opplæring skjer ikke i samme takt. Digital kompetanse og dømmekraft må trenes opp, og her trengs det nasjonale initiativ. Det er behov for tverrfaglig arbeid med å forstå hvordan språkmodeller fungerer, slik at man lærer å bruke dem på best mulig måte. Man bør bruke KI til å booste kreativitet, heller enn å erstatte kreative prosesser. Det er behov for rom hvor man lærer hvordan å bruke KI og hvordan skille mellom menneskeskapt og KI-skapt innhold.

KI INN I SKOLEPENSUMET

KI bør få en tydelig plass i undervisningen, så unge lærer å bruke det som et konstruktivt verktøy. Dette kan også gjøres gjennom omvendte læringsprosesser, hvor elevene kan dele sine erfaringer og kompetanse.

DET MÅ STILLES KRAV TIL ÅPENHET VED BRUK AV KI

Det bør kreves en KI-redegjørelse på flere arenaer enn i mediene. Det er allerede noen universiteter som krever dette og det oppleves som en ærligere måte å bruke KI på.

DET MÅ STILLES KRAV TIL KI-MERKING

I likhet med krav til merking av retusjert reklame, er det behov for mer KI-merking. Dette bør gjøres på alle arenaer, så man kan se hva som er ekte og ikke.

DET ER BEHOV FOR FLERE POLITISKE TILTAK KNYTTET TIL KI

Det må lages et bedre juridisk rammeverk når det gjelder utvikling og bruk av KI, hvis KI skal brukes for at unge skal ytre seg mer. I dette arbeidet må unge involveres!

TIPS!

VÅRE TIPS TIL UNGE SOM VIL BRUKE KI

- Det er forskjell på å bruke KI som et verktøy for å få hjelp med form, altså språk og struktur, og det å bruke det som en kilde til innhold og fakta, hvor risikoen er større for feil.
- Lag et førsteutkast med egne tanker. Noe av problemet med KI er at man bruker det for tidlig i prosessen. Men hvis tankene er på plass, er det positivt at det ved hjelp av KI formes til noe som folk har lyst til å lese!
- Bruk KI til å problematisere hvordan du tenker, så du kan få nye perspektiver.
- Skriv mer for hånd. Prøv å starte med penn og papir, uten tilgang til KI mens du jobber. Det gjør at du må tenke selv.

TENK SELV FØRST!

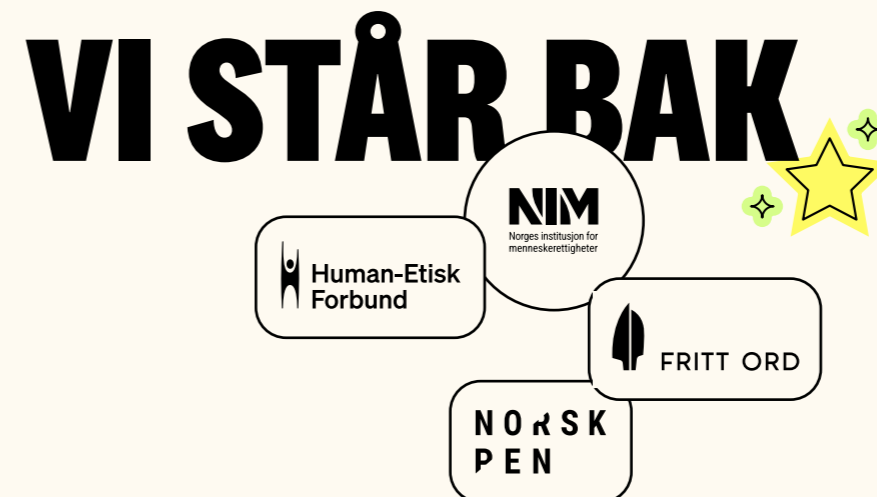
ETTERORD

Med Ung Ytring 2030 vil Norsk PEN, i samarbeid med Human-Etisk Forbund, Norges institusjon for menneskerettigheter og Fritt ord, styrke unges evne til å benytte seg av ytringsfriheten i praksis. Dette gjør vi gjennom å styrke kunnskapen om unges ytringsfrihet, både blant unge og ellers i samfunnet.

Vi legger til rette for at unge selv skal peke på barrierer og muligheter knyttet til det å bruke stemmen sin i dag. Gjennom årlige regionale Ung Ytring-råd, ønsker vi å skape en mekanisme som gjør at samfunnet til enhver tid vet hva som rører seg i alle deler av landet når det gjelder unges ytringsfrihet. På den måten vil vi ha oppdatert kunnskap fra unge, med en regional bredde.

Vi rekrutterer til nye Ung Ytring-råd og lanserer oppdaterte rapporter årlig. Målet er å peke på trender og beskrive utfordringer som begrenser ungdom og unge voksnes ytringsfrihet, og komme med forslag til tiltak som kan gjøre det enklere for ungdom og unge voksne å bruke stemmen sin.

NORSK PEN

Norsk PEN er en medlemsbasert organisasjon som fremmer og forsvarer fri ytring og forfulgte ytrere, fordi ytringsfrihet er en forutsetning for et demokratisk samfunn. Vi jobber for økt allmenn bevissthet om verdien av fri debatt og ytringskultur, kjemper for forfattere, journalister og andre som er forfulgt for å ha brukt ytringsfriheten sin, og reagerer og aksjonerer der ytringsfriheten kommer under press – i Norge og internasjonalt. Sammen med Fritt Ord etablerte Norsk PEN Ungdommens Ytringsfrihetsråd i 2020. Siden da har vi jobbet gjennom ulike prosjekter for å sikre og styrke unges bevissthet om verdien av ytringsfrihet og en offentlighet som rommer flere unge stemmer.

Norsk PEN er en del av verdens største ytringsfrihetsorganisasjon, PEN International. PEN ble stiftet i 1921 som en internasjonal litterær klubb og et kamporgan for skribenters rett til ytringsfrihet. Det finnes PEN-sentre i over 100 land, og forkortelsen står for «Poets, Essayists and Novelists».

NORGES INSTITUSJON FOR MENNESKERETTIGHETER (NIM)

Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) er et uavhengig, offentlig organ som har som oppgave å fremme og beskytte menneskerettighetene i Norge. NIM overvåker hvordan norske myndigheter oppfyller sine menneskerettslige forpliktelser, gir råd til myndighetene, og informerer offentligheten om menneskerettigheter. Institusjonen leverer også årlige rapporter til Stortinget og kan uttale seg i enkeltsaker, men har ikke myndighet til å fatte vedtak.

HUMAN-ETISK FORBUND

Human-Etisk Forbund (HEF) er en medlemsorganisasjon for mennesker med et humanistisk livssyn. HEF tilbyr humanistiske seremonier som navnefest, konfirmasjon, bryllup og gravferd. Samtidig arbeider HEF for et samfunn bygget på grunnleggende menneskerettigheter og humanistiske verdier. Ytringsfrihet, religionsfrihet og retten til å bestemme over eget liv er avgjørende for et åpent og velfungerende demokrati. HEF mener at alle skal ha frihet til å tenke, tro og leve slik de selv ønsker – og til å delta aktivt i samfunnet. HEF er verdens største humanistiske livssynssamfunn. Forbundet er del av paraplyorganisasjonen Humanists International.

FRITT ORD

Fritt Ord er en uavhengig, privat stiftelse i Norge som arbeider for å verne og styrke ytringsfrihet, offentlig debatt og kunnskap om ulike samfunnsspørsmål. Stiftelsen støtter blant annet journalistikk, kunst og kulturprosjekter gjennom stipender og tilskudd, og den deler ut priser som Fritt Ords Pris for å hedre personer eller organisasjoner som bidrar til en åpen og kritisk offentlig samtale. I 2020 var Fritt Ord med på å etablere Ungdommens Ytringsfrihetsråd. ●

«JEG VILLE VÆRE MED I UNG YTRING-RÅDET FORDI YTRINGSFRIHETEN TIL UNGDOM ER VELDIG VIKTIG. UTEN DEN FÅR MAN INGEN TILHØRIGHET.»

Jakob Elias Kristoffersen Olsen

«JEG MENER UNGE STEMME ER FOR SVAKT REPRESENTERT I DEN OFFENTLIGE DEBATTEN. OFTE ER DET BARE DE MED VERV OG POLITISKE AMBISJONER SOM SLIPPER TIL, OG DA MISTER VI MANGFOLDET. SOM JOURNALIST OG REDAKTØR I STUDVEST HAR JEG JOBBET FOR Å LØFTE UNGE STEMME, OG JEG VIL BIDRA TIL AT MEDIEBRANSJEN GJØR DET LETTERE FOR FLERE UNGE Å TA ORDET.»

Tuva Solem

«JEG ØNSKET Å DELTA I UNG YTRING-RÅDET FORDI UNGDOM IKKE BARE MÅ BLI HØRT, MEN OGSÅ TAS PÅ ALVOR I SAMFUNNSDEBATTEN.»

Wilhelm Hjort Strand

«DET Å YTRE SEG, UANSETT HVOR ELLER HVORDAN, SKAL VÆRE TRYGT FOR ALLE. SOM LEDER I ELEVORGANISASJONEN I TROMS, ER JEG SÅ HELDIG Å HA FÅTT MYE ERFARING MED MEDIA OG PRESSEHÅNDTERING, MEN MEDIENE SKAL VÆRE TILGJENGELIGE FOR ALLE UAVHENGIG AV TIDLIGERE ERFARING.»

Christoffer Molaug Winkler

«DET ER VIKTIG AT UNGDOM BLIR HØRT OG FÅR MULIGHET TIL Å PÅVIRKE SAKER SOM ANGÅR DEM. JEG KAN BIDRA MED ET PERSPEKTIV SOM LØFTER FRAM MANGFOLD OG UNGDOMSMEDVIRKNING, OG JOBBE FOR AT FLERE STEMME BLIR INKLUDERT I BESLUTNINGER SOM TAS.»

Parahini Parabaran

«JEG BRENNER FOR AT UNGDOM SKAL KUNNE TA PASS I SAMFUNNSDEBATTEN. I EN VERDEN SOM BEVEGER SEG I EN MER POLARISERT RETNING ØNSKER JEG Å ÅPNE OPP FOR MER UENIGHETSSELLESKAP OG MENINGSBRYTNING.»

Sarah Taif

«JEG VIL HJELPE UNGE MED Å BENYTT YTRINGSROMMET OG BLI HØRT. JEG TAR MED MEG EGNE ERFARINGER OG MOTIVASJON FOR AT FLERE UNGE SKAL YTRE SEG.»

Ragnhild Holm

«SOM STUDENT OG ENGASJERT I SAMFUNDET OG STUDENTFRIVILLIGHETEN HÅPER JEG Å KUNNE BIDRA MED MINE TANKER OG ERFARINGER BÅDE FRA LIVET PÅ CAMPUS, I FRIVILLIGHETEN OG SOM EN UNG PERSON MED MYE MENINGER OM DET MESTE.»

Julie Rose Godal

«KANSELLERINGSKULTUR, POLARISERING OG HETS SKAL IKKE GJØRE DET VANSKELIGERE FOR UNGE Å YTRE SEG. VI TRENGER ET YTRINGSKLIMA DER MAN ER ÅPEN FOR ULIKE MENINGER OG DER FLERE UNGE TØR Å DELTA I DEBATTEN.»

Nemi Schott

«JEG ER SVÆRT INTERESSERT OG JOBBER INNENFOR SKJÆRINGSPUNKTET MELLOM UNGDOM, MENINGSUTVEKSLING OG KULTURFELTET. DET VAR EN FIN OPPLEVELSE Å FÅ ET FRITT OG TRYGT STED Å DELE MINE MENINGER, OG FÅ PÅFYLL AV NYE PERSPEKTIVER FRA ANDRE RÅDSMEDLEMMER.»

Malin H. Sunde

«GJENNOM DEN SISTE TIDEN HAR JEG FÅTT GLEDEN AV Å DELTA OG OBSERVERE BÅDE STUDENTPOLITIKK OG KIRKEPOLITIKK PÅ UNGDOMSNIVÅ. DET ER MED DISSE ERFARINGENE AT JEG ØNSKER Å DELE MINE OPPFATNINGER OM HVORDAN DET ER Å YTRE SEG I OFFENTLIGHETEN SOM UNG.»

Adrian Helberg

«I EN VERDEN MED ØKENDE URO OG KOMMENDE KLIMAKATASTROFE ER UNGES STEMME VIKTIGERE ENN NOENSINNE. JEG HÅPER Å KUNNE BIDRA MED PERSPEKTIVER PÅ HVA SOM STÅR I VEIEN FOR UNGT ENGASJEMENT, OG HVORDAN MAN KAN STYRKE UNGDOMSMEDVIRKNINGEN I ALLE PROSESSER.»

Isak Brox Krane

«JEG VIL BIDRA TIL AT UNGE BRUKER YTRINGSFRIHETEN SIN I STØRRE GRAD ENN I DAG, OG ER SÆRLIG OPPTATT AV AT UNGE SKAL VITE HVORDAN MAN YTRER SEG I DET OFFENTLIGE.»

Luka Enli Breifossmo

«JEG STUDERER UTØVENDE MUSIKK, OG ER OPPTATT AV AT KULTUR KAN VÆRE EN YTRINGSARENA OG ET VERKTØY FOR UNGE SOM ØNSKER Å BRUKE SIN STEMME OG KREATIVITET. I TILLEGG ER DET INTERESSANT Å SNAKKE OM HVILKE ROLLER KULTUR KAN HA I ET SAMFUNN, OG HVA VI VELGER Å BRUKE DET TIL.»

Ingrid Heline Solberg

«UNGDOM LEVER I VIRKELIGHETEN AV BESLUTNINGENE SOM TAS I DAG, OG DERFOR ER DET VIKTIG AT UNGDOMSPERSPEKTIVET ER REPRESENTERT I SAMTALER OG BESLUTNINGSPROSESSER SOM FORMER FREMTIDEN.»

Ruwayda Sudal Abdinaasir

«JEG OPPLEVER AT VERDEN VI LEVER I FORANDRER SEG, OG JEG ØNSKER Å VÆRE MED Å DISKUTERE OG VERNE OM YTRINGSFRIHETEN, SOM VIRKER TIL Å BLI VIKTIGERE OG VIKTIGERE.»

Emma Kristine Aase

FOTO:

Lucas Leonardo Ibanez-Fæhn (Forside, s. 13, 25, 33)
Matthis Kleeb (s. 7, 9, 18, 19, 21)
Hayat Al-Sharif (s. 14, 15, 28, 36)

Tallak Lippe, Fotogjengen Samfundet (s. 14, 40)
Sara Iden (s. 13, 14)
Noah Mathias Steen (s. 15)

